

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	5. razred
Redni broj pripreme	50.
Nastavna cjelina / tema	IV. ŠIRENJE ISUSOVE PORUKE
Nastavna jedinica / podtema	3. Progona i sloboda Crkve

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

- OŠ KV B.5.1. Učenik opisuje znakove Božje naklonosti, skrbi, prijateljstva, praštanja i izbavljenja prema čovjeku.
- OŠ KV B.5.2. Učenik opisuje Isusov poziv na vjeru i svetost života za stvaranje Božjega kraljevstva na Zemlji.
- OŠ KV C.5.1. Učenik navodi primjere životnih situacija u kojima je moguće ostvariti vrednote kraljevstva Božjega.
- OŠ KV C.5.1. Učenik predlaže konkretne postupke prema onima koji su u različitim potrebama.
- OŠ KV D.5.1. Učenik otkriva svoju ulogu u Crkvi i svojoj sredini.
- OŠ KV D.5.2. Učenik prepoznaje i opisuje biblijske likove i događaje na reprodukcijama umjetničkih djela.
- OŠ KV D.5.2. Učenik istražuje odnose između biblijskih događaja i likova i prikaza u filmskoj i likovnoj umjetnosti.

Ključni pojmovi	progona kršćana, mučenik, sv. Stjepan, svjedok, katakombe, Neron, Decije, Dioklecijan, Konstantin, Milanski edikt, sloboda vjere, poslanje
Središnje / problemsko pitanje	Kako su prvi kršćani ostali vjerni Isusovu poslanju unatoč progonima i što sloboda vjere znači za nas danas?
Nastavne metode	razgovor, čitanje i usporedba izvora, lov na dokaz, vremenska crta, rad na pojmovima, problemsko i suradničko učenje, interpretacija citata, analiza umjetničkoga djela, likovno izražavanje, formativna provjera
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama
Nastavna sredstva	udžbenik, radna bilježnica, Biblija, digitalni udžbenik, tekstovi Dj 7,51–60 i Mt 28,18–20, reprodukcija Giorgia Vasarija, bilježnica, bojice, kartice, grafički predlošci, računalo ili tablet (po izboru)
Međupredmetne poveznice	Hrvatski jezik – čitanje, tumačenje i oblikovanje naslova; Povijest – Rimsko Carstvo i Milanski edikt; Građanski odgoj i obrazovanje – dostojanstvo i sloboda vjere; Likovna kultura – analiza umjetničkoga djela; Učiti kako učiti – vremenska crta i samovrednovanje; Uporaba IKT-a – digitalna igra

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: odgovori tijekom obrade, tumačenje pojmova mučenik i progon, izdvajanje elemenata Stjepanova svjedočanstva, vremenska crta progona i slobode, analiza umjetničkoga djela i formativna provjera.

Vrednovanje kao učenje: samovrednovanje metodom „Vrata razumijevanja“.

Vrednovanje naučenoga: formalno brojčano vrednovanje nije predviđeno.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – DOŽIVI (približno 7–10 minuta)

Uvodna molitva:

Oče naš...

ili:

Isuse, daj nam hrabrost govoriti istinu bez mržnje, braniti dostojanstvo čovjeka bez nasilja i poštovati slobodu savjesti svakoga čovjeka. Dok učimo o prvim kršćanima i sv. Stjepanu, pomози nam razumjeti da vjernost Tebi znači ljubiti i onda kada je teško. Amen.

Alternativa: Vjeroučitelj će pročitati: „Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko!“ (Mt 5,10). Nakon kratke tišine učenici će u sebi izreći: „Isuse, daj mi hrabrost za dobro.“

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici daju vjeroučitelju na uvid domaću zadaću od prošloga susreta:

„Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 72.“

„Učenici će naučiti 7 darova Duha Svetoga napamet. Bit će ispitivani usmeno idući put.“

Ili:

„Učenici će u bilježnici nacrtati središnji krug JERUZALEM i tri strelice prema područjima s prikaza iz udžbenika te napisati jednu rečenicu: „Radosna vijest se širi jer...““

Motivacija:

Vjeroučitelj će na ploču staviti dvije kartice: HRABROST i SLOBODA. Učenici biraju jednu i dovršavaju: „Ova riječ mi je važna kada...“ Odgovori trebaju biti opći, bez iznošenja osobnih iskustava. Zatim vjeroučitelj postavlja pitanje: „Što kada čovjek zbog svoje vjere nema slobodu?“

HRABROST ✱ SLOBODA

Razgovor:

- Je li hrabrost isto što i izazivanje sukoba? (Ne; hrabrost može biti mirna, razumna i nenasilna.)
- Što znači imati slobodu vjere? (Moći vjerovati, moliti, okupljati se i živjeti vjeru uz poštovanje prava drugih.)
- Može li čovjek poštovati tuđu slobodu i ostati vjeran svojoj vjeri? (Da; vjernost i poštovanje nisu suprotnosti.)

Najava teme i središnjega pitanja:

Danas upoznajemo progone prvih kršćana, svjedočanstvo sv. Stjepana i slobodu koju Crkva dobiva u 4. stoljeću. Posebno ćemo uočiti što znači mučenik, zašto progoni nisu zaustavili Radosnu vijest i zašto je Milanski edikt 313. važna prekretnica. Istraživat ćemo: Kako su prvi kršćani ostali vjerni Isusovu poslanju unatoč progonima i što sloboda vjere znači za nas danas?

II. SREDIŠNJI DIO – OTKRIJ I POVEŽI (približno 27–30 minuta)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti u nastavku predstavljaju prijedloge i mogućnosti izbora. Nije predviđeno da se sve provedu u jednom nastavnom satu. Vjeroučitelj odabire aktivnosti prema odgojno-obrazovnim ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, dostupnoj opremi i potrebama učenika.

Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja (čitanje s dokazom, rad u paru i zajednička provjera, 15 minuta)

a) Učenici će pročitati tekst „Progoni i sloboda Crkve“, udžbenik, str. 53. U bilježnici će napraviti tri stupca: ZAŠTO PROGONI? – KAKO KRŠĆANI ODGOVARAJU? – ŠTO SE MIJENJA 313.? U svaki stupac upisuju po dvije kratke informacije iz teksta.

Ključni podatci iz udžbenika: kršćani nailaze na protivljenje; privlače ljude jednakošću, ljubavlju i vjerom u uskrsnuće; u prva tri stoljeća više puta su progonjeni; posebno se pamte Neron, Decije i Dioklecijan; kršćani se okupljaju u kućama i na mjestima povezanim s katakombama; 313. Milanskim ediktom dobivaju slobodu.

Radni predložak:

ZAŠTO PROGONI?	KAKO KRŠĆANI ODGOVARAJU?	ŠTO SE MIJENJA 313.?

b) Izorno. Učenici će pročitati biblijski tekst o sv. Stjepanu. Dok čitaju, uz tri dijela zapisuju: ŠTO GOVORI? – ŠTO VIDI? – KAKO MOLI?

SMRT ĐAKONA STJEPANA – Dj 7,51–60

Tvrdovrati i neobrezanih srdaca i ušiju, vi se uvijek opirete Duhu Svetomu: kako oci vaši tako i vi! Kojega od proroka nisu progonili oci vaši? I pobiše one koji su unaprijed navijestili dolazak Pravednika čiji ste vi sada izdajice i ubojice, vi koji po anđeoskim uredbama primiste Zakon, ali ga se niste držali.« Kad su to čuli, uskipješe u srcima i počеше škripati zubima na njega. Ali on, pun Duha Svetoga, uprije pogled u nebo i ugleda slavu Božju i Isusa gdje stoji zdesna Bogu pa reče: »Evo vidim nebesa otvorena i Sina Čovječjega gdje stoji zdesna Bogu.« Vičući iza glasa, oni zatisknuše uši i navališe jednodušno na njega. Izbaciše ga iz grada pa ga kamenovahu. Svjedoci odložiše haljine do nogu mladića koji

se zvao Savao. I dok su ga kamenovali, Stjepan je zazivao: »Gospodine Isuse, primi duh moj!« Onda se baci na koljena i povika iza glasa: »Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!« Kada to reče, usnu. (Dj 7,51–60)

Radni predložak:

ŠTO GOVORI?	ŠTO VIDI?	KAKO MOLI?

c) Učenici će pogledati video-zapis

- "Progoni i sloboda Crkve"; 1:37; Izvor: Lectio Brevis; YouTube.
- „Katolički kalendar 26.12.2016. - Sveti Stjepan“; 2:55; Izvor: LaudatoTV, YouTube

d) Izorno. Učenici će pročitati Isusovo poslanje i u bilježnice prepisati tri glagola: POĐITE – UČINITE UČENICIMA – UČITE.

POSLANJE – Mt 28,18–20

Isus im pristupi i prozbori: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!« »I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.« (Mt 28,18–20)

POĐITE – UČINITE UČENICIMA – UČITE

Razgovor:

- Zašto su prvi navjestitelji nailazili na otpor? (Dio vlasti i društva nije prihvaćao novu vjeru niti odbijanje rimskih božanstava i carskoga kulta.)
- Zašto je kršćanstvo mnogima bilo privlačno? (Naviještalo je jednakost ljudi, Božju ljubav i Isusovo uskrsnuće.)

- Tko su mučenici? (Ljudi koji su trpjeli ili bili ubijeni zbog vjernosti vjeri u Boga; riječ mučenik povezana je sa svjedočenjem.)
- Kako sv. Stjepan reagira prema onima koji ga progone? (Moli Isusa da mu primi duh i moli da im se grijeh ne uzme.)
- Kako Stjepan živi Isusovo poslanje? (Svjedoči Krista i ostaje vjeran do smrti.)
- Što se mijenja 313. godine? (Milanskim ediktom kršćani dobivaju slobodu ispovijedanja vjere.)

Ili:

Učenici će tekstove pročitati zajednički i uz pitanja izraditi vremensku crtu: SV. STJEPAN → PROGONI U PRVA TRI STOLJEĆA → NERON / DECIJE / DIOKLECIJAN → 313. MILANSKI EDIKT → SLOBODA KRŠĆANA.

SV. STJEPAN → PROGONI U PRVA TRI STOLJEĆA → NERON / DECIJE / DIOKLECIJAN → 313. MILANSKI EDIKT → SLOBODA KRŠĆANA

Shematski prikaz i ključni naglasci:

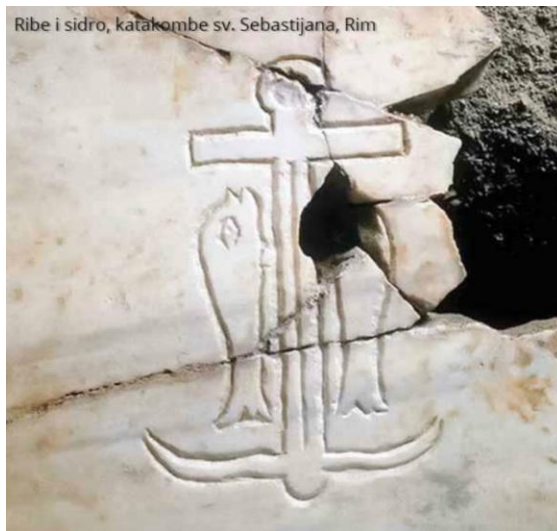
SLIKOKAZ – prema digitalnom dijelu udžbenika:

Riba i natpis ICHTHIS

Ribe i sidro, katakombe sv. Sebastijana, Rim

Kršćanski naglasak: Kršćansko mučeništvo ne slavi nasilje ni traženje smrti. Mučenik je svjedok koji ostaje vjeran Kristu i kada zbog toga trpi. Stjepanova molitva za progonitelje pokazuje da hrabrost vjere nije mržnja, nego vjernost, oprost i povjerenje u Boga.

Aktivnost 2: Riječi koje treba razlikovati (individualni rad, 6 minuta)

Učenici će povezati pojmove s objašnjenjima: PROGON, MUČENIK, KATAKOMBE, SLOBODA VJERE

Rješenje: PROGON – nepravedno kažnjavanje ili ugrožavanje zbog pripadnosti; MUČENIK – svjedok vjere koji trpi zbog vjernosti; KATAKOMBE – podzemna groblja prvih kršćana u Rimu i drugim mjestima; EDIKT – službeni vladarski propis; SLOBODA VJERE – pravo vjerovati, ne vjerovati i ispovijedati vjeru uz poštovanje prava drugih.

Radni predložak:

POJAM	OBJAŠNENJE
PROGON	
MUČENIK	
KATAKOMBE	
SLOBODA VJERE	

Aktivnost 3: Stjepan u tri dokaza (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici će u tekstu pronaći po jedan kratki dokaz za tri tvrdnje: STJEPAN SVJEDOČI KRISTA – STJEPAN SE UZDA U ISUSA – STJEPAN OPRAŠTA.

Mogući dokazi: „ugleda... Isusa“; „Gospodine Isuse, primi duh moj“; „Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh“.

STJEPAN SVJEDOČI KRISTA – STJEPAN SE UZDA U ISUSA – STJEPAN OPRAŠTA

Aktivnost 4: Sloboda i poštovanje (rad u skupinama, 8 minuta)

Rad u skupinama. Skupine dobivaju četiri situacije: netko želi nositi vjerski simbol; netko ne želi sudjelovati u tuđoj molitvi; vjernici žele mirno i zakonito slaviti blagdan; netko vrijeđa osobu zbog vjere. Zadatak je odrediti koji postupak poštuje dostojanstvo i slobodu svih uključenih.

Mogući zaključak: sloboda vjere uključuje pravo vjerovati i javno je živjeti, ali ne daje pravo prisiljavati druge niti vrijeđati osobe drugačijih uvjerenja.

netko želi nositi vjerski simbol; netko ne želi sudjelovati u tuđoj molitvi; vjernici žele mirno i zakonito slaviti blagdan; netko vrijeđa osobu zbog vjere

Aktivnost 5: Od progona do slobode (individualni rad, 7 minuta)

Učenici će urediti vremensku crtu s pet oznaka: 1. st. – sv. Stjepan; 64. – Neronov progon u Rimu; sredina 3. st. – Decije; početak 4. st. – Dioklecijan; 313. – Milanski edikt. Uz svaki događaj pišu samo jednu riječ ili kratku sintagmu.

Rješenje: Stjepan – prvi mučenik; Neron – progon u Rimu; Decije – progon; Dioklecijan – veliki progon; 313. – sloboda kršćana.

64. – Neronov progon u Rimu * 313. – Milanski edikt * 1. st. – sv. Stjepan * sredina 3. st. – Decije * početak 4. st. – Dioklecijan

Aktivnost 6: Carevi i prekretnica (rad u paru, 7 minuta)

Parovi će povezati imena NERON – DECIJE – DIOKLECIJAN – KONSTANTIN s opisima: progon kršćana u Rimu u 1. st.; opći pritisak i progon u 3. st.; veliki progon početkom 4. st.; sloboda kršćanima 313. Milanskim ediktom.

Rješenje: Neron – 1. st.; Decije – 3. st.; Dioklecijan – početak 4. st.; Konstantin (s Licinijem) – Milanski edikt 313.

Radni predložak:

IME CARA	OPIS
NERON	veliki progon početkom 4. st.
DECIJE	sloboda kršćanima 313. Milanskim ediktom
DIOKLECIJAN	progon kršćana u Rimu u 1. st.
KONSTANTIN	opći pritisak i progon u 3. st.

Aktivnost 7: Katakombe – što jesu, a što nisu (rad u skupinama, 8 minuta)

Skupine će razvrstati tvrdnje na TOČNO / TREBA ISPRAVITI: katakombe su podzemna groblja; povezane su sa spomenom mučenika; svaki kršćanin stalno je živio u katakombama; simboli su pomagali izražavati vjeru; katakombe su bile jedina mjesta kršćanskoga bogoslužja.

Rješenje: točno – podzemna groblja, spomen mučenika, simboli; treba ispraviti – kršćani nisu stalno živjeli u katakombama niti su one bile jedina mjesta bogoslužja.

Radni predložak:

TVRDNJE	TOČNO / TREBA ISPRAVITI
katakombe su podzemna groblja	
povezane su sa spomenom mučenika	
svaki kršćanin stalno je živio u katakombama	
simboli su pomagali izražavati vjeru	
katakombe su bile jedina mjesta kršćanskoga bogoslužja	

Aktivnost 8: Mučenik znači svjedok (individualni rad, 6 minuta)

Učenici će dovršiti rečenicu s trima ograničenjima: „Mučenik je svjedok vjere koji...” – ne traži nasilje, ne mrzi progonitelje i ne odustaje od dobra.

Mogući odgovor: Mučenik je svjedok vjere koji ostaje vjeran Bogu i kada zbog toga trpi, ne tražeći nasilje ni osvetu.

Mučenik je svjedok vjere koji...” – ne traži nasilje, ne mrzi progonitelje i ne odustaje od dobra.

Aktivnost 9: Stjepan i Isus – isti duh oprost (rad u paru, 7 minuta)

Parovi će usporediti Stjepanovu molitvu „Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh” s Isusovim pozivom na ljubav prema neprijateljima. U jednoj rečenici objašnjavaju što je zajedničko.

Mogući odgovor: Stjepan ne odgovara mržnjom, nego molitvom i oprostom, nasljedujući Isusov način.

Aktivnost 10: Što sloboda vjere omogućuje? (rad u skupinama, 8 minuta)

Skupine će izraditi četiri kratke kartice: MOLITI – OKUPLJATI SE – GOVORITI O VJERI – POŠTOVATI DRUGA UVJERENJA. Uz svaku pišu jedan primjer kako se sloboda odgovorno živi.

Mogući zaključak: sloboda i odgovornost idu zajedno; svoju vjeru živimo bez prisile i uz poštovanje drugih.

MOLITI – OKUPLJATI SE – GOVORITI O VJERI – POŠTOVATI DRUGA UVJERENJA

Aktivnost 11: „Krv mučenika je sjeme novih kršćana“ (individualni rad, 7 minuta)

Učenici će protumačiti Tertulijanovu misao iz udžbenika. Najprije uočavaju pogrešno tumačenje „Nasilje je dobro jer stvara vjernike“, a zatim biraju bolje: „Hrabro svjedočanstvo progonjenih može potaknuti druge da se pitaju zašto su ostali vjerni.“

Rješenje: drugo tumačenje. Rečenica ne opravdava nasilje, nego naglašava snagu vjernoga svjedočanstva.

Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti (rad u paru i razgovor, 9 minuta)

Učenici će promotriti reprodukciju Giorgia Vasarija „Mučeništvo sv. Stjepana“. Ne zadržavaju se na nasilnim pojedinostima, nego promatraju položaj Stjepana, smjer njegova pogleda, svjetlo i odnos neba i zemaljskoga prizora.

Informativno o umjetniku:

Giorgio Vasari (1511.–1574.) bio je talijanski renesansni slikar, arhitekt i pisac. Poznat je i kao autor knjige o životima znamenitih umjetnika, zbog čega ga se smatra jednim od začetnika povijesti umjetnosti.

Giorgio Vasari, Mučeništvo sv. Stjepana

Razgovor:

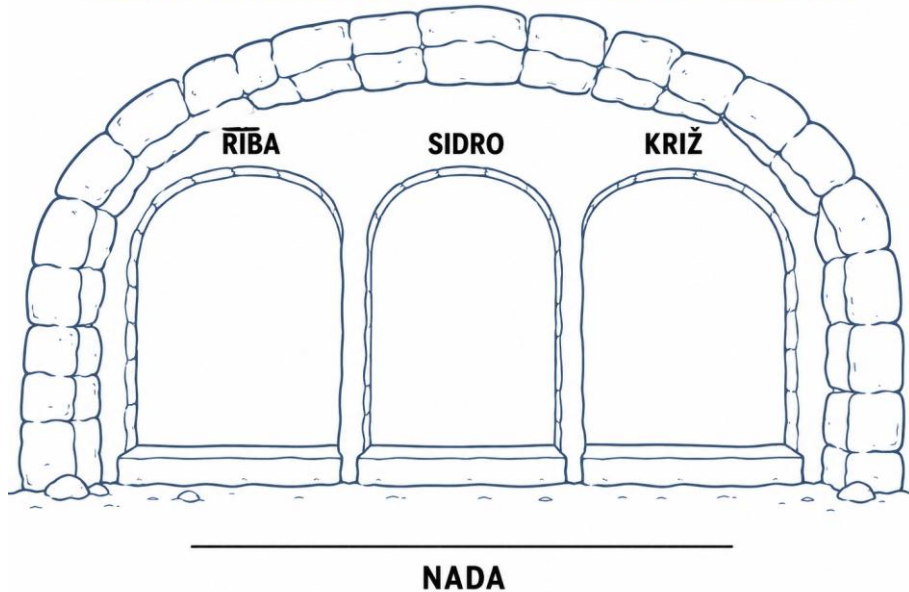
- Gdje se nalazi sv. Stjepan u kompoziciji? (U središnjem, donjem dijelu, jasno izdvojen od mnoštva.)
- Kamo je usmjeren njegov pogled? (Prema nebu.)
- Kako svjetlo povezuje prizor s biblijskim tekstom? (Podsjeća na Stjepanovo viđenje Božje slave i Isusa.)
- Koja poruka ostaje važnija od samoga nasilja? (Vjernost Kristu, molitva i oprost.)

Aktivnost 13: Znakovi nade (individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)

U zamišljenu katakombu učenici će nacrtati tri jednostavna ranokršćanska simbola: RIBU, SIDRO i KRIŽ. Ispod njih pišu riječ NADA. Ne crtaju prizore nasilja ni opasne pojedinosti.

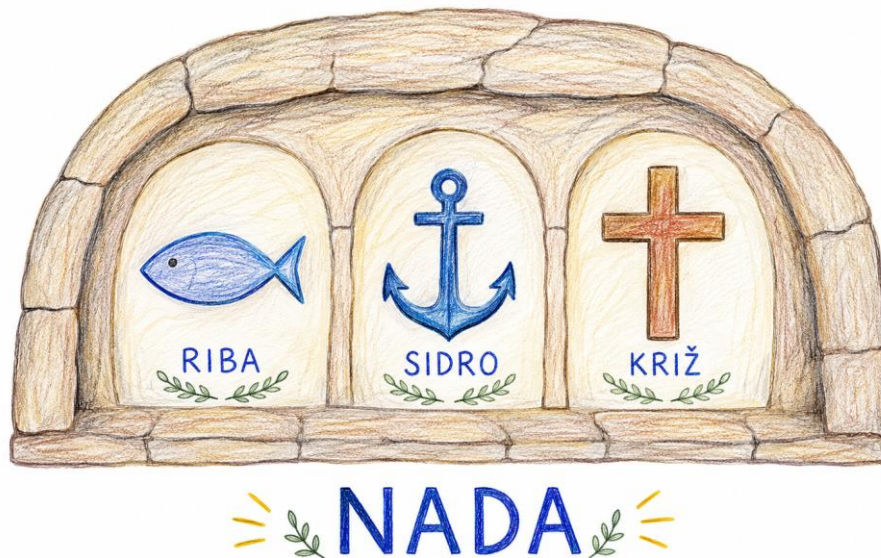
Radni predložak:

KATAKOMBA PRVIH KRŠĆANA

Mogući primjer rješenja:

KATAKOMBA PRVIH KRŠĆANA

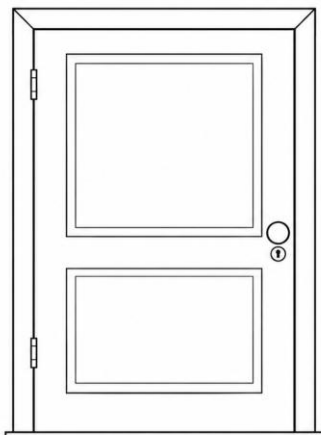
Aktivnost 14: Vrata slobode (individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)

U lijeva zatvorena vrata učenici će simbolima prikazati progon i skrivanje, a u desna otvorena vrata slobodu javnoga ispovijedanja vjere nakon 313. Ne crtaju progon ili nasilje nad osobama, nego koriste opće simbole, svjetlo i prostor.

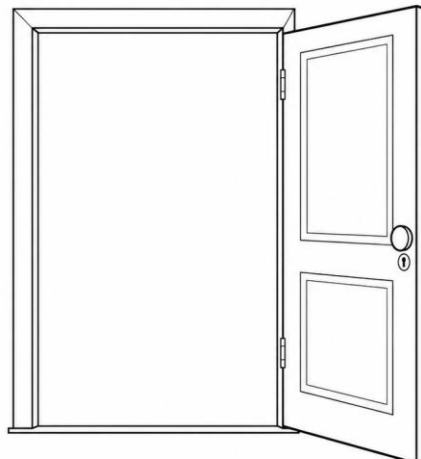
Radni predložak:

OD PROGONA DO SLOBODE

PROGON I SKRIVANJE

SLOBODA VJERE NAKON 313.

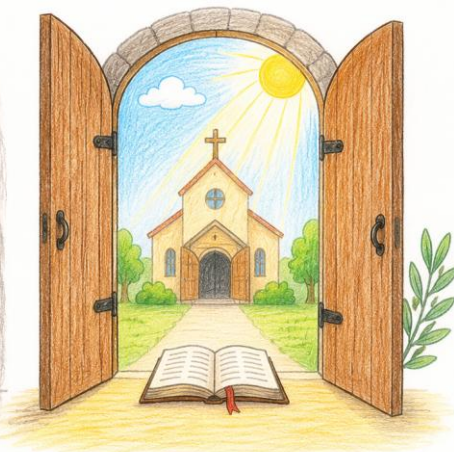
Mogući primjer rješenja:

OD PROGONA DO SLOBODE

PROGON I
SKRIVANJE

SLOBODA VJERE
NAKON 313.

Aktivnost 15: Poučna priča (individualni rad i razgovor, 8 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati poučnu priču.

Križić na stolu

Obitelj Novak otputovala je na izlet i sjela u mali restoran. Za susjednim stolom čovjek je prije jela nakratko sklopio ruke i prekrizio se. Dvojica mladića počela su se podsmijevati. Marta je tiho rekla roditeljima: „Ne moramo svi moliti, ali zašto bi mu se rugali?“ Tata je odgovorio: „Sloboda znači da on smije moliti, a drugi smiju ne moliti. Nitko ne treba biti ismijan zbog toga.“ Marta nije ulazila u svađu. Samo je nastavila normalno razgovarati i svojim ponašanjem pokazala da poštovanje nije slabost. Kasnije se sjetila sv. Stjepana: njegova je hrabrost bila mnogo veća, ali i on nije odgovorio mržnjom.

Razgovor:

- Koje su dvije slobode u priči zaštićene? (Sloboda moliti i sloboda ne moliti.)
- Zašto Marta nije morala započeti svađu da bi pokazala stav? (Poštovanje i mirno zauzimanje za dostojanstvo mogu biti hrabri.)
- Što je zajedničko Martinu stavu i Stjepanovu svjedočanstvu? (Ne odgovaraju mržnjom i ostaju vjerni dobru.)

Pouka: Sloboda vjere traži i hrabrost i poštovanje: živjeti svoju vjeru bez straha, ali i čuvati dostojanstvo ljudi koji misle drukčije.

Aktivnost 16: Zapišimo! (individualni rad uz zajedničku provjeru, 6 minuta)

Učenici će zaokružiti T ili N. U netočnim rečenicama precrtat će samo jednu pogrešnu riječ i iznad napisati točnu.

Rješenje: 1. T; 2. N – svjedoči; 3. N – za; 4. T; 5. N – poštovati.

PROGONI I SLOBODA CRKVE

Progoni nisu zaustavili širenje Radosne vijesti. T / N

Mučenik hrabro skriva svoju vjeru. T / N

Sv. Stjepan molio je protiv svojih progonitelja. T / N

Milanski edikt donesen je 313. godine. T / N

Sloboda vjere znači kršiti prava drugih. T / N

Aktivnost 17: Radna bilježnica (individualni rad uz zajedničku provjeru, približno 10 minuta)

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 73–75 (mogu biti i odabrani zadatci po želji).

Aktivnost 18: Formativna provjera (individualni rad i kratka zajednička provjera, 4 minute)

Učenici će riješiti kratku provjeru:

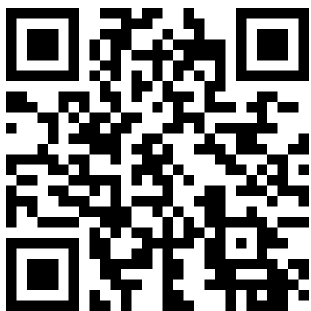
- 313. (Milanski edikt i sloboda kršćana.)
- sv. Stjepan (prvi kršćanski mučenik; svjedoči Krista i moli za progonitelje.)
- katakombe (podzemna groblja prvih kršćana, povezana sa spomenom mučenika.)
- mučenik (svjedok koji trpi ili umire zbog vjernosti vjeri.)

Aktivnost 19: Digitalni zadatci (individualni rad ili rad u paru, 6 minuta)

Učenici ponavljaju gradivo uz kviz i ostale interaktivne igre na sljedećoj poveznici:

[klikni ovdje - poveznica](#)

Kod:

Nedigitalna alternativa: Učenici će na četiri papirića napisati 313., SV. STJEPAN, KATAKOMBE i MUČENIK te ih u paru naizmjenice objašnjavati bez izgovaranja same riječi.

313., SV. STJEPAN, KATAKOMBE i MUČENIK

Aktivnost 20: Mikropauza *(frontalni rad, 2 minute)*

Vjeroučitelj je koristi po želji u bilo kojem trenutku sata kada opadne koncentracija učenika. To može biti vic, zagonetka, pitalica, kratka šetnja po razredu, pokret ili druga pristojna aktivnost nevezana uz vjeronaučno gradivo.

Kratki vic: „Kako se zove pauk koji živi u potkrovlju?“ Učenici predlažu odgovor. Rješenje za vjeroučitelja: „Tavantula.“ Nakon smijeha vjeroučitelj daje znak za tišinu i rad se nastavlja.

III. ZAVRŠNI DIO – IZRAZI *(približno 7–10 minuta)*

Aktualizacija:

Vjeroučitelj će odabrati dva ili tri pitanja:

Razgovor:

- Zašto progoni nisu uspjeli potpuno zaustaviti kršćanstvo? (Kršćani su unatoč opasnosti svjedočili vjeru, a njihovo je svjedočanstvo privlačilo nove ljude.)
- Što od sv. Stjepana možemo učiti bez oponašanja opasnih situacija? (Vjernost, molitvu, oprost i nenasilnu hrabrost.)
- Kako danas odgovorno živimo slobodu vjere? (Slobodno vjerujemo i svjedočimo uz poštovanje dostojanstva i slobode drugih.)

Sinteza:

Učenici će osmisliti naslov od točno pet riječi koji sažima cijelu lekciju.

Mogući odgovor: „Progoni nisu zaustavili Radosnu vijest.“

Zaključak vjeroučitelja: Prva Crkva nije rasla zato što je tražila sukob, nego zato što su kršćani svjedočili Krista i u teškim okolnostima. Milanski edikt 313. označuje važnu prekretnicu slobode. Kršćanska hrabrost uvijek treba ostati povezana s oprostom, nenasiljem i poštovanjem čovjeka.

Samovrednovanje:

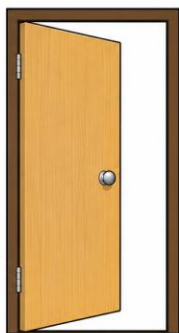
Učenici će odabrati zatvorena, napola otvorena ili otvorena vrata prema tome koliko mogu objasniti sv. Stjepana, progone, Milanski edikt i značenje slobode vjere.

VRATA RAZUMIJEVANJA

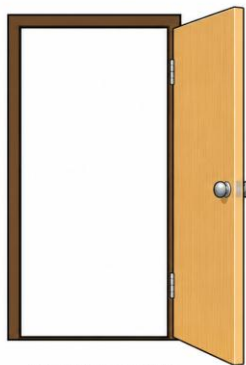
ZATVORENA

Trebam dodatno objašnjenje.

NAPOLA OTVORENA

Razumijem većinu.

OTVORENA

Mogu objasniti ključne pojmove.

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 73–75.

Ili:

Učenici će izraditi kratku vremensku crtu: sv. Stjepan – Neron – Decije – Dioklecijan – 313. Milanski edikt. Uz svaki pojam pišu najviše tri riječi.

Izborna domaća zadaća: Učenici će u obitelji ili svojoj okolini uočiti jedan opći znak slobode vjere, primjerice crkvu, zvona, javno slavljenje blagdana ili vjerski simbol. U bilježnicu zapisuju jednu rečenicu bez fotografiranja ljudi, adresa ili osobnih podataka.

Završna molitva:

Isuse, hvala Ti za svjedoke koji su ostali vjerni bez mržnje. Daj nam hrabrost činiti dobro, oprostiti kada je teško i poštovati slobodu svakoga čovjeka. Neka svoju vjeru živimo mirno, iskreno i odgovorno. Amen.

ili:

Anđele, čuvaru mili...

ili:

Učenici će poslušati pjesmu „Anđele, čuvaru mili...“; 3:36; Autor: Marinko Grubešić; Izvor: YouTube.

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvodni dio – molitva, motivacija i najava	8 min
Aktivnost 1 – obrada udžbenika i dvaju biblijskih tekstova	15 min
Aktivnost 3 – Stjepan u tri dokaza (rad u paru)	5 min
Aktivnost 5 – vremenska crta (individualni rad)	5 min
Aktivnost 16 – Zapišimo!	5 min
Završni dio – aktualizacija, sinteza i samovrednovanje	5 min
Završna molitva	2 min

Ukupno: 45 minuta. Mikropauza se koristi samo po potrebi; tada se skraćuje predstavljanje skupina ili završna rasprava.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Mogu li učenici objasniti tko je mučenik i zašto je sv. Stjepan važan?
- ☐ Mogu li navesti barem dva rimska cara povezana s progonima kršćana?
- ☐ Mogu li objasniti što se mijenja Milanskim ediktom 313.?
- ☐ Mogu li razlikovati kršćansku hrabrost od nasilja i izazivanja sukoba?
- ☐ Mogu li povezati slobodu vjere s poštovanjem slobode i dostojanstva drugih?